

Sürdürülebilir Kalkınma Amacı 4 ve On İkinci Kalkınma Planı: Türkiye'nin Nitelikli Eğitim Hedefleri Üzerine Bir İnceleme

Sustainable Development Goal 4 and Twelfth Development Plan: A Review on Turkey's Quality Education Goals

Hande Çelik Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
handecelik@balikesir.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7550-9376

Doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14228892>

Geliş Tarihi: 03.11.2024

Kabul Tarihi: 26.11.2024

Yayınlanma Tarihi: 28.11.2024

Özet: Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA), 2015 yılında Birleşmiş Milletler tarafından dünyanın her yerindeki insanların 2030 yılına kadar barış ve refah içinde yaşamalarını sağlamak amacıyla yapılan evrensel bir eylem çağrısı kapsamında ortaya koyulmuştur ve bu nihai gaye kapsamında farklı alanları kapsayan on yedi amaç belirlenmiştir. Bu amaçlardan biri de "Nitelikli Eğitim"dir. Eğitim, sürdürülebilir kalkınmanın temel taşlarından biri olarak, toplumsal refahı artırmak ve gelecek nesillere daha yaşanabilir bir dünya bırakmak için önem taşımaktadır. Türkiye'nin eğitim alanındaki hedefleri, üst çerçeve niteliği taşıyan kalkınma planlarında yer almaktadır. Kalkınma planları, eğitim başta olmak üzere ekonomik, sosyal ve çevresel kalkınma alanlarında bir dizi hedef ve gösterge içermektedir. 2024 yılı itibarıyla Türkiye'nin eğitime dair hedefleri 2024-2029 yıllarını kapsayan 12. Kalkınma Planı ile şekillendirilmektedir. Bu çalışmada "Amaç 4: Nitelikli Eğitim" ve 12. Kalkınma Planı'ndaki eğitim hedefleri ve göstergeleri birlikte ele alınarak bu hedefler arasındaki uyum ve Türkiye'nin eğitim alanında sürdürülebilir kalkınma sürecindeki durumunu değerlendirmek amaçlanmıştır. Yapılan incelemeler Türkiye'nin 12. Kalkınma Planı'nda yer alan eğitim hedeflerinin SKA 4 ile büyük ölçüde uyum gösterdiği görülmektedir. Bu hedeflere erişebilmek için adımlar atıldığı, yükseköğretime erişim, toplumsal cinsiyet eşitliği ve erken çocukluk eğitimi gibi bazı alanlarda ise daha fazla gelişme potansiyeli bulunduğu söylenebilir. Bu çıkarımlara yönelik olarak Türkiye'nin eğitim alanındaki sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşabilmesi için eğitim politikalarının devamlı olarak gözden geçirilmesi ve toplumsal ve küresel ihtiyaçlara göre uyarlanması yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nitelikli eğitim, sürdürülebilir kalkınma amaçları, 12. Kalkınma Planı, eğitim göstergeleri

Abstract: The Sustainable Development Goals (SDGs) were launched by the United Nations in 2015 as part of a universal call to action to ensure that people around the world live in peace and well being by 2030, and seventeen goals have been identified covering different areas within this ultimate goal. One of these goals is "Quality Education". As one of the cornerstones of sustainable development, education is important for increasing social welfare and leaving a more livable world for future generations. Turkey's goals in the field of education are reflected in development plans, which serve as the upper framework. Development plans include a series of targets and indicators in the areas of economic, social and environmental development, particularly education. As of 2024, Turkey's education goals are defined in the 12th Development Plan covering the period 2024-2029. This study aims to evaluate the alignment between "Goal 4: Quality Education" and the education targets and indicators in the 12th Development Plan and to assess Turkey's position in the sustainable development process in the field of education. The analysis shows that the education targets in Turkey's 12th Development Plan are largely in line with SDG 4. It can be concluded that there is potential for further improvement in some areas, such as higher education accessibility, gender equality and early childhood education, where steps have been taken to achieve these goals. In line with these conclusions, for Turkey to achieve its sustainable development goals in the field of education, it would be beneficial to constantly monitor education policies and adapt them according to national and global needs.

Key Words: Quality education, sustainable development goals, 12th Development Plan, education indicators.

Giriş

Sürdürülebilir kalkınma, bugünün ihtiyaçlarını karşılarken, gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılama yeteneğini riske atmamayı hedefleyen bir yaklaşımdır. Bu kalkınma modelinin dünya çapında önem kazanması, 20. yüzyılın sonlarında gerçekleşmiştir (Bolayır ve Eroğlu, 2024). Birleşmiş Milletler (BM), küresel bir kalkınma ağı oluşturmak amacıyla ilk defa 1965 yılında Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nı (UNDP) hayata geçirmiştir (United Nations, 2022). UNDP'nin kalkınma alanındaki bu ilk adımlarına, belirli dönemler için somut hedefler eklenmiştir. 2000 yılının Eylül ayında düzenlenen BM Genel Kurulu'nda özel bir oturum yapılmıştır. Bu oturuma katılan delegeler, 2015 yılına kadar dünya genelindeki yoksul kesimlerin ekonomik, çevresel ve sosyal koşullarında önemli bir ilerleme sağlama konusunda fikir birliğine varmışlardır (Eşkinat, 2016). Bahsi geçen programa bağlı olarak öncelikle 2000-2015 yılları arasındaki dönemde gerçekleştirilmek üzere sekiz alt hedefe sahip olan “Binyıl Kalkınma Hedefleri” belirlenmiştir. Hedeflerin yer aldığı bildirge 2000 yılında 193 ülke ve 23 uluslararası şirket tarafından kabul edilmiştir (United Nations, 2014). 2015 yılında bu dönemin tamamlanmasıyla 2015-2030 yılları arasındaki 15 yıllık yeni bir süreci kapsayan “Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA)” üzerinde uzlaşmıştır (United Nations, 2015). 2015-2030 yılları arasında ulaşılması hedeflenen 17 amaç ve bu süreci takip etmek üzere 169 gösterge belirlenmiştir. (Eşkinat, 2016). 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nın temel ilkesi “Hiç kimseyi geride bırakmamak” olmuştur. Bu amaçla ülkeler, sağlıklı ve gelişen bir dünyada herkesin haklarını ve refahını güvence altına almak için birlikte çalışma taahhüdünde bulunmuşlardır (United Nations, 2023). Sürdürülebilir kalkınma kavramı, uluslararası kuruluşların ortak çalışmalarıyla ülkeler için önemli bir hedef haline gelmiş ve yönetim politikalarının belirlenmesinde bir referans noktası olarak kullanılmaya başlanmıştır (Kaynak ve diğerleri, 2023).

Bu kapsamda belirlenen 17 amaç aşağıdaki gibidir (United Nations, 2015):

Şekil 1. Sürdürülebilir kalkınma amaçları

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA), ekonomik kalkınmayı toplumsal kapsayıcılık ve çevresel sürdürülebilirlikle birleştirmeyi hedefleyen kapsamlı bir yapıya sahiptir. Bu amaçlar, yalnızca gelişmekte olan ülkeler için değil, aynı zamanda tüm ülkeler için evrensel ve birbirine bağlı hedefler seti olarak kabul edilmektedir. Böylece, her ülkenin sürdürülebilir bir kalkınma yolunda ilerlemesi hedeflenirken, bu hedeflerin hayata geçebilmesi için ulusal ve küresel düzeyde iş birliği içinde olmaları esastır (Bergman, 2015).

SKA, yoksulluğun ve açlığın sona erdirilmesi ve sağlıklı bireylerin yetiştirilmesi gibi hedeflerle, insanların yaşam kalitesini artırmayı amaçlamaktadır. İnsanların temiz suya erişimi, erişilebilir enerji ve sürdürülebilir şehirler gibi çevresel hedefler, yalnızca bireylerin değil, aynı zamanda ülkelerin de refahını güvence altına alabilmek için önem arz etmektedir. Eşitsizliklerin azaltılması, toplumsal cinsiyet eşitliği ve ekonomik büyüme gibi sosyal ve ekonomik hedefler ise tüm bireylerin haklarını ve fırsatlarını koruyarak daha adil bir dünya düzeni oluşturabilmeye yönelik atılan adımlardır (UNDP, 2020). Birbiriyle ilişkili olan bu hedefler sürdürülebilir kalkınmanın dünya çapında sağlanması için gereklidir. Amaçların dördüncüsü olan "Nitelikli Eğitim" in diğer amaçların gerçekleştirilmesinde temel bir rol oynadığı kabul edilebilir. Çünkü kalkınmanın sürdürülebilir olması ancak bireylerin toplumsal ve çevresel sorumluluk bilincine sahip olmasını sağlayan bir eğitim sistemi yoluyla gerçekleştirilebilir. Eğitimin niteliğindeki değişimler, diğer amaçlara ulaşmayı da kolaylaştırmakta ve toplumların bilgi ve beceri seviyesini yükselterek uzun vadede kalıcı olan gelişimler sağlamaktadır (UNESCO, 2020).

Türkiye Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı benimseyen ve amaçlara ulaşmak için çalışmalarda bulunan bir ülke olarak bu amaçları doğrudan bir eylem planı ile değil, mevcut kalkınma planları ve stratejiler aracılığıyla uygulamakta ve izlemektedir (Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019a). Eğitim, Türkiye'nin kalkınma hedefleri arasında hem bireylerin bilgi ve beceri düzeyini artırma hem de toplumsal refahı sürdürülebilir şekilde yükseltme aracı olarak ele alınmaktadır. Eğitim yoluyla bireylerin çevresel farkındalığı, sosyal sorumluluk bilinci ve topluma katkı sağlama becerileri geliştirilebilir. Bu sayede sürdürülebilir kalkınma için toplum genelinde nitelikli insan gücü yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın izleme ve değerlendirme raporlarında da bu bütüncül yaklaşım ile eğitimde sürdürülebilir kalkınmayı destekleyen bir altyapının kurulmasına zemin hazırladığı vurgulanmaktadır.

Yöntem

Bu çalışmada, SKA 4: "Nitelikli Eğitim" ve Türkiye'nin 2024-2029 dönemini kapsayan On İkinci Kalkınma Planı'ndaki eğitim hedef ve göstergeleri odak noktası olarak seçilmiştir. Nitelikli eğitimin sağlanması, bir ülkenin vatandaşlarına gerekli donanımları kazandırarak ülkenin uzun vadeli ve sürdürülebilir kalkınmasına katkıda bulunmak için gereklidir. Bu bağlamda, 12. Kalkınma Planı'ndaki eğitim hedefleri ve göstergeleri ile "Nitelikli Eğitim" amacının uyumu incelenerek iki politika belgesinin uyumunun sürdürülebilir kalkınma sürecine potansiyel katkısını ortaya koyabilmek amaçlanmıştır. Alanyazın taramasına 12. Kalkınma Planı'ndaki politikaların nitelikli eğitime nasıl katkıda bulunabileceği sorusu rehberlik etmiştir.

Bu araştırma literatüre dayalı bir derleme çalışması olarak tasarlanmıştır. İlgili alanyazın incelenerek, SKA 4 ve 12. Kalkınma Planı'ndaki eğitim hedef ve stratejileri arasındaki durum değerlendirilmiştir. Araştırmada, her iki belge arasındaki uyum ve bu uyumun Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma sürecine potansiyel etkileri ele alınmıştır. Çalışma kapsamında, nitelikli eğitimin göstergelerini ve sürdürülebilir kalkınmaya katkısını ortaya koyan politika belgeleri, raporlar ve bilimsel makaleler incelenmiştir.

SKA 4: Nitelikli Eğitim

Nitelikli eğitim, kişinin önce kendi gelişimini sağlaması, ardından toplumun bir parçası olarak topluma katkı sunması gerektiğini vurgulayan bir tanımlamadır. Bu doğrultuda, bireyin hayatını sürdürebilmesi, karşılaşacağı zorlukları aşabilmesi ve çok yönlü beceriler kazanabilmesi için kalıcı etkiler bırakan nitelikli eğitim faaliyetlerine ihtiyaç duyulmaktadır (OECD, 2018).

Eğitim, birçok Sürdürülebilir Kalkınma Amacı'nın gerçekleşmesinde önemli bir role sahiptir. SKA'nın dördüncüsü olarak belirlenen "Nitelikli Eğitim" ile "herkes için kapsayıcı ve nitelikli eğitimin sağlanması ve yaşam boyu öğrenimin desteklenmesi" hedeflenmektedir.

Nitelikli eğitimde temel amaç, bireye kişilik kazandırarak hem bireyin hem de toplumun refahını en üst düzeye çıkarmaktır. Nitelikli ve yeterli iş gücünün yetiştirilmesinde, kaliteli eğitim kurumlarının rolünün büyük olduğu vurgulanmaktadır. İnsanlar nitelikli eğitime eriştiğinde, yoksulluk döngüsünden çıkabilirler. Bu nedenle eğitim, eşitsizliklerin azaltılması ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına da katkı sağlamaktadır ve bu sayede diğer SKA'lara ulaşmaya hizmet etmektedir. Aynı zamanda, insanların daha sağlıklı ve sürdürülebilir bir yaşama sahip olmalarına olanak tanır. Bunlara ek olarak nitelikli eğitim, insanlar arasında hoşgörünün artmasına ve barışçıl toplumların inşasına da destek olmaktadır (UNDP, 2020). Bu yüzden kapsayıcı, hakkaniyete dayanan ve herkes için yaşam boyu öğrenim fırsatlarını teşvik etmeyi hedefleyen nitelikli eğitim amacına yönelik alt hedefler belirlenmiş ve 2030 yılına kadar bu hedeflere ulaşılması amaçlanmıştır. Bu hedefler, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak, öğrenme kalitesini artırmak ve toplumsal kapsayıcılığı desteklemek gibi temel alanlarda somut ilerlemeler gösterebilmeyi hedeflemektedir. Nitelikli eğitim amacına yönelik bu 10 hedef grafikte sunulmuştur:

Grafik 1. Nitelikli eğitim amacına yönelik alt hedefler

Grafik 1’de yer alan yedi hedef doğrudan eğitimle ilgili genel hedefleri sıralarken 4a, 4b ve 4c maddelerinde yer alan üç hedef, daha spesifik yapısal ve destekleyici konuları ele almaktadır. Bu ayırım, her bir hedefin odaklandığı alanı daha net bir şekilde belirginleştirmek için yapılmıştır. Tablo 1’de bu hedeflerin detaylı ifadelerine yer verilmiştir.

Tablo 1. Nitelikli eğitim hedef ifadeleri

Hedef 4.1	“2030’a kadar bütün kız ve erkek çocuklarının ücretsiz, hakkaniyetli ve kaliteli bir ilköğretim ve ortaöğretime tamamlamalarının ve böylece ilgili ve etkili öğrenme çıktılarının elde edilmesinin sağlanması”
-----------	--

Hedef 4.2	“2030’a kadar bütün kız ve erkek çocuklarının onları ilköğretime hazır hale getirecek kaliteli okul öncesi eğitimine erişimlerinin güvence altına alınması”
Hedef 4.3	“2030’a kadar bütün kadın ve erkeklerin erişilebilir ve kaliteli teknik eğitim, mesleki eğitim ve üniversiteyi kapsayan yüksek öğretime eşit biçimde erişimlerinin sağlanması”
Hedef 4.4	“2030’a kadar istihdam, insana yakışır işlerde çalışma ve girişimciliğe yönelik teknik ve mesleki becerileri de kapsayan ilgili becerilere sahip gençlerin ve yetişkinlerin sayısının önemli ölçüde artırılması”
Hedef 4.5	“2030’a kadar eğitim alanındaki toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin ortadan kaldırılması ve engelliler, yerliler ve kırılğan durumdaki çocuklar dâhil, kırılğan insanların her düzeyde eğitim ve mesleki eğitime eşit biçimde erişimlerinin sağlanması”
Hedef 4.6	“2030’a kadar bütün gençlerin ve hem kadın hem de erkek olmak üzere yetişkinlerin büyük bir bölümünün okuryazar olmasının ve matematiksel beceriler kazanmasının güvence altına alınması”
Hedef 4.7	“2030’a kadar sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir yaşam tarzları için eğitim, insan hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği, barış ve şiddete başvurmama kültürünün geliştirilmesi, dünya vatandaşlığı ve kültürel çeşitliliğin ve kültürün sürdürülebilir kalkınmaya katkısının takdiri yoluyla bütün öğrenciler tarafından sürdürülebilir kalkınmanın ilerletilmesi için gereken bilgi ve becerinin kazanımının sağlanması”
Hedef 4.a	“Çocuklara, engellilere, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı eğitim olanaklarının yaratılması ve geliştirilmesi ve herkes için güvenli, şiddete dayalı olmayan, kapsayıcı ve etkili öğrenme ortamlarının oluşturulması”
Hedef 4.b	“2020’ye kadar en az gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan küçük ada devletleri ve Afrika ülkeleri başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelere, gelişmiş ve diğer gelişmekte olan ülkelerdeki mesleki eğitim programlarını ve bilgi ve iletişim teknolojileri programlarını, teknik programları, mühendislik programlarını ve bilimsel programları kapsayan yüksek öğrenim programlarına kayıt olanağı sunan bursların sayısının küresel olarak önemli ölçüde artırılması”
Hedef 4.c	“2030’a kadar özellikle en az gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan küçük ada devletleri başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelerdeki öğretmen eğitimi için uluslararası iş birliğinin sağlanması aracılığıyla nitelikli öğretmen tedarikinin önemli ölçüde artırılması”

Kaynak: <https://www.kureselamaclar.org/amaclar/nitelikli-egitim/>

Bu çalışma kapsamında hedef ifadelerinin odaklandığı konular belirlenerek Grafik 2’deki yapı ortaya koyulmuştur.

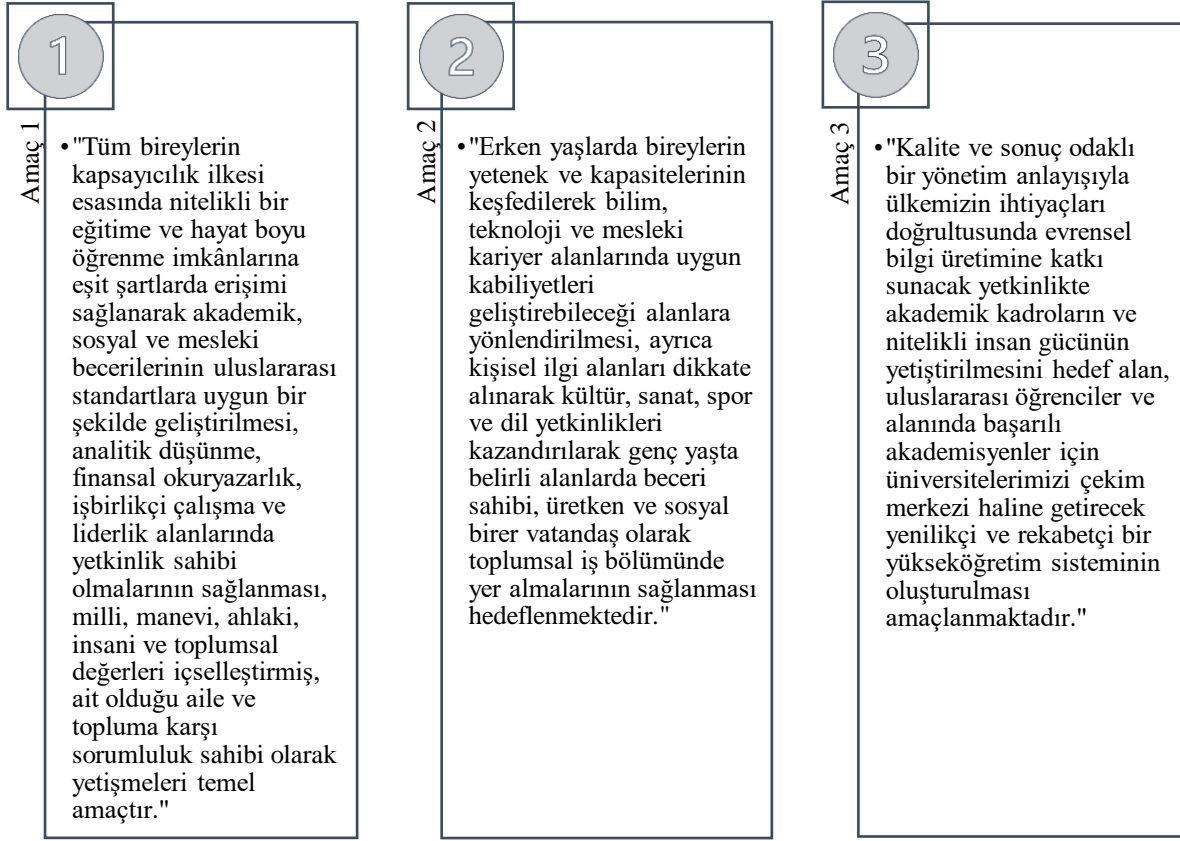
Grafik 2. Nitelikli eğitim hedeflerinin odak alanları

Grafik 2’de görüleceği üzere hedeflerin odaklandığı eğitim konuları birbiriyle ilişkilidir, bütünsel bir özellik taşımaktadır ve neredeyse eğitimi tüm yönleriyle kapsamaktadır. Her bir bileşen, nitelikli eğitim hedefinin farklı bir yönünü ele almaktadır. “Okul öncesi eğitim”, “ilköğretim ve ortaöğretime erişim”, ve “yüksek öğretim” alanları, eğitimin farklı kademelerine odaklanmaktadır. “Okuryazarlık ve matematiksel beceriler” ve “beceri gelişimi” bireylerin akademik yetkinliklerini ve insanın bir iş gücü unsuru olarak piyasanın ihtiyaç duyulan becerilerini geliştirmeye yönelik hedefleri yansıtmaktadır. “Cinsiyet ve erişilebilirlik” başlığı eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlama hedefini ve dezavantajlı ya da kırılgan grupların eğitime erişimini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. “Kapsayıcı öğrenme ortamları” güvenli, erişilebilir ve eşitlikçi eğitim ortamlarının oluşturulmasını hedeflemektedir.

On İkinci Kalkınma Planında Eğitim

Türkiye, sürdürülebilir kalkınma kavramını, 1992’de Rio’da gerçekleştirilen BM Çevre ve Kalkınma Konferansı’ndan bu yana en üst düzey politika çerçevesi olan Kalkınma Planları’na dahil etmektedir (Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019b). 2015 yılında kabul edilen SKA’ların yansımaları da 11. ve 12. Kalkınma Planları’nda yer almaktadır. 12. Kalkınma planında Türkiye’nin 2024-2028 yılları arasındaki eğitim politikasına dair hedefler “Nitelikli İnsan, Güçlü Aile, Sağlıklı Toplum” başlığı altında yer almaktadır (Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2023). 2019-2023 yılları arasındaki dönemi kapsayan 11. Kalkınma planında ise bu ana başlık “Nitelikli İnsan, Güçlü Toplum” olarak ifade edilmiştir (Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2018). Türkiye’nin 12. Kalkınma Planı’nda belirlenen eğitim amaçları üç ana hedefte tanımlanmıştır (Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2023). Bu hedefler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. On ikinci kalkınma planında eğitim amaçları

12. Kalkınma Planı'nın eğitim alanındaki hedefleri, her yaşta bireylerin kapsayıcı ve nitelikli eğitim fırsatlarına eşit erişim sağlamasına odaklanmaktadır. Bu kapsamda bireylerin akademik, sosyal ve mesleki becerilerinin uluslararası standartlarda gelişiminin desteklenmesi hedeflenmektedir. Bu amaca ulaşmak için de öğrencilerin yeteneklerinin erken yaşta keşfedilerek bilim, teknoloji, sanat ve spor gibi farklı alanlarda becerilerini geliştirebilecekleri bir eğitim sürecine yönlendirilmeleri gerekmektedir. Ayrıca, akademik kadroların, eğitimcilerin ve nitelikli insan gücünün ülkenin bilgi üretim kapasitesini güçlendirecek yeterlikte olması hedeflenmektedir. Politika belgesinde üçüncü temel amaç Türkiye'deki üniversitelerin uluslararası düzeyde cazibe merkezi haline gelmesi için yükseköğretim sisteminin güçlendirilmesi yönündedir. Bu amaçlara ulaşabilmek için izlenecek politikalar ve tedbirler oluşturulmuş ve kalkınma planında listelenmiştir.

Politika ve Tedbirler

Temel hedeflere ulaşabilmeye yönelik oluşturulan politika ve tedbirler, 32 ana madde ve 84 alt madde halinde sıralanmıştır. Bu çalışmada alt hedeflerin odaklandıkları alanlara göre dağılımı yapılmış olup, bu odak alanlar Grafik 3'teki gibi yapılandırılabilir:

Grafik 3. On ikinci kalkınma planında eğitim politikalarının ve tedbirlerinin odak alanları

Grafik 3, 12. Kalkınma Planı çerçevesinde eğitim alanındaki temel odak alanlarının bir özeti niteliğindedir. Bu başlıklar kapsayıcı ve nitelikli bir eğitim yaklaşımını sağlama hedefini vurgulamaktadır. 12. Kalkınma planının eğitim hedeflerinde okul öncesi eğitimden başlayarak, kaliteli eğitime erişim, özel eğitim, öğretmen yetiştirme, mesleki ve teknik eğitimin iyileştirilmesi gibi alanlara vurgu yapılmaktadır. Ayrıca, eğitimde teknoloji kullanımı, hayat boyu öğrenme ve yükseköğretimde kalite ile uluslararasılaşma gibi alanlar, bireylerin bilgi ve beceri düzeylerini geliştirerek topluma katkı sağlayacak nitelikli insan gücünün yetiştirilmesini amaçlamaktadır. Bu hedef alanları incelendiğinde “SKA 4: Nitelikli Eğitim” hedefleriyle olan paralellik dikkat çekmektedir.

SKA 4 ve 12. Kalkınma Planı'nın Ortak Eğitim Hedefleri

SKA 4 ve 12. Kalkınma Planı, eğitimin niteliğini artırmaya yönelik ortak hedefler taşımaktadır. Bu çalışma, iki politika belgesinin eğitim hedefleri arasındaki uyumu ele almakta ve eğitim hedeflerinin odak noktalarını karşılaştırmaktadır. Bu doğrultuda, her iki belgenin eğitime yönelik hedefleri ve göstergeleri, amaçların ortak noktalarını ve varsa farklılıklarını ortaya koyacak şekilde analiz edilmiştir. SKA 4: Nitelikli Eğitim hedefinin, On İkinci Kalkınma Planı'ndaki eğitim hedeflerine nasıl yansıtıldığı ve bu hedeflere ulaşmak için atılan adımların mevcut durumunu gösteren göstergeler Tablo 3'te sunulmaktadır.

Tablo 3. Eğitim hedeflerinin uyumu ve göstergeler

SKA 4 Hedefleri	12. Kalkınma Planı Eğitim Hedefleri	Hedef Uyumu	Türkiye Göstergeleri
Hedef 4.1 2030'a kadar kız ve erkek çocukların ücretsiz, hakkaniyetli ve kaliteli ilköğretim ve ortaöğretimi tamamlaması	Kaliteli Eğitime Erişim Tüm kademelerde eğitime erişim sağlanması, tekli eğitime geçiş, okul öncesi eğitime odaklanma	Eğitime erişim, fırsat eşitliği ve kalitenin sağlanması	2023-2024 eğitim öğretim yılında ilkökul okullaşma oranı %95.03, ortaokul okullaşma oranı %91,45 olmuştur. ¹
Hedef 4.2 2030'a kadar kız ve erkek çocukların okul öncesi eğitime erişiminin sağlanması	Okul Öncesi Eğitim 5 yaş zorunlu eğitim, okul öncesi eğitimde altyapının güçlendirilmesi	Okul öncesi eğitimin geliştirilmesi ve erişimin artırılması	2023-2024 eğitim öğretim yılında 5 yaşındaki çocukların okul öncesi eğitim kademesindeki okullaşma oranı kız öğrenciler için %83,99

			ve erkek öğrenciler için %84,52 olmak üzere toplam %84,26 olmuştur. ¹
Hedef 4.3 2030'a kadar kadın ve erkeklerin teknik ve mesleki eğitime eşit erişiminin sağlanması	Mesleki ve Teknik Eğitimin İyileştirilmesi Meslek liseleri ve yükseköğretim kurumları ile sektörel iş birliği ve modernizasyon çalışmaları	Mesleki ve teknik eğitimde yenileşme, sanayi ile iş birliği ve eşit erişim sağlanması	2024 yılında bölge okulu, ihtisas, sektör içi ve sektöre entegre özellikli mesleki ve teknik ortaöğretim okullarının hayata geçirilmesi için düzenlemeler yapılmıştır. ⁸
Hedef 4.4 Teknik becerilere sahip genç ve yetişkinlerin sayısının artırılması	İşgücü-İstihdam Uyumu Gençlerin istihdam edilebilirliğini artıracak beceri kazanımları, mesleki eğitimin iyileştirilmesi	Teknik becerilerin geliştirilmesi ve iş gücü piyasasına uyum sağlanması	Meslekî veya teknik lise mezunu kişilerin istihdam oranı 60,7'dir. ²
Hedef 4.5 Eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, kırılğan grupların eğitime erişiminin artırılması	Fırsat Eşitliği Dezavantajlı grupların eğitime erişiminin desteklenmesi	Eğitime erişimde toplumsal cinsiyet eşitliği ve dezavantajlı gruplara erişim sağlanması	Yüksek öğretim mezunu 25 yaş üzeri kadın oranı %21,6, erkek oranı %25,5 olmuştur. ³
Hedef 4.6 Gençlerin okuryazarlığının ve matematiksel becerilerinin geliştirilmesi	Okuryazarlık Matematik ve Türkçe eğitiminin güçlendirilmesi, hizmet içi eğitimlerin uygulanması	Okuryazarlık ve temel yeterliliklerin artırılması	2023 yılında 6 yaş üzeri kişilerin %97,6'si okuryazardır. ⁴
Hedef 4.7 Sürdürülebilir kalkınmayı destekleyen değerlerin eğitime entegrasyonu	Küresel Değerler ve Öğretim Programları Evrensel değerlerin eğitim programlarına entegrasyonu	Küresel sürdürülebilirlik değerlerinin eğitime kazandırılması	Küresel ölçekteki Yeşil Kampüs Sıralamasında ilk 100'e giren üniversite sayısı 4'tür ⁵
Hedef 4.a Güvenli, kapsayıcı ve şiddetten arındırılmış eğitim ortamları oluşturulması	Güvenli ve Kapsayıcı Okullar Eğitim ortamlarının güvenli, kapsayıcı ve erişilebilir hale getirilmesi	Güvenli ve kapsayıcı eğitim ortamları	2022'de örgün eğitim kapsamında eğitime katılan özel gereksinimli öğrenci sayısı 472.686'dır. ⁶
Hedef 4.b Gelişmekte olan ülkelerde yükseköğrenim burs imkanlarının artırılması	Yükseköğretim Erişimi Yükseköğretimde fırsat eşitliği ve erişimin artırılması	Yükseköğretimde erişim fırsatlarının artırılması	2024 Burs ve öğrenim kredisi alan öğrenci yükseköğretimdeki öğrenci sayısı 1.482.278'dir. ¹
Hedef 4.c Öğretmen eğitimi için uluslararası iş birliğinin artırılması	Öğretmenlik Mesleğinin Niteliği Öğretmenlerin mesleki gelişimi, statülerinin güçlendirilmesi	Öğretmenlerin mesleki gelişimi ve niteliğinin artırılması	Öğretmenlik Mesleği Kanunu'nun çıkarılması (2023) ve Milli Eğitim Akademileri'nin kurulması ⁷

¹ Milli Eğitim Bakanlığı. (2024). *Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2023-2024*.

² Milli Eğitim Bakanlığı. (2024). *Mesleki ve Teknik Eğitim Politika Belgesi*.

³ Türkiye İstatistik Kurumu. (2022). *Ulusal Eğitim İstatistikleri Veri Tabanı*.

⁴ Türkiye İstatistik Kurumu. (2023). *Ulusal Eğitim İstatistikleri Veri Tabanı*.

⁵ Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). *On İkinci Kalkınma Planı*.

⁶ Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2023). *Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni*.

⁷ Öğretmenlik Mesleği Kanunu. (2023).

⁸ Milli Eğitim Bakanlığı. (2024). *2024-2028 Stratejik Planı*.

Tartışma ve Sonuç

Türkiye, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları için ayrı bir eylem planı veya politika dokümanı hazırlamak yerine, bu amaçları ve göstergelerini kalkınma bütüncül bir yaklaşımla uygulamayı ve izlemeyi tercih etmektedir (Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019b). Yapılan incelemeler sonucunda da 12. Kalkınma Planı'nda yer alan eğitim hedeflerinin SKA'lara ulaşabilmeye yönelik yansımalar taşıdığı görülmektedir.

Türkiye'de eğitim sistemi, 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren resmi okullarda 12 yıl boyunca ücretsiz ve zorunludur. Bu durumun, SKA Hedef 4.1 kapsamında belirtilen kız ve erkek çocukların ücretsiz, hakkaniyetli ve kaliteli ilköğretim ve ortaöğretimi tamamlama hedefiyle uyumlu olduğu görülmektedir. Türkiye'deki eğitime erişim oranları da bu hedef doğrultusunda ilerleme kaydedildiğini işaret etmektedir. 2023-2024 eğitim öğretim yılında ilkokul okullaşma oranı %95,03, ortaokul okullaşma oranı ise %91,45 olarak kaydedilmiştir (MEB, 2024a). Ayrıca Türkiye'nin eğitim hedeflerinde yer alan tüm okullarda ikili eğitimden tekli eğitime geçiş hedefi de SKA 4 kapsamında özel olarak belirtilmemiş olsa da eğitimin kalitesini artırmak için önemlidir ve bu kapsamda çalışmalar devam etmektedir.

Hedef 4.2 doğrultusunda, 2030 yılına kadar tüm kız ve erkek çocukların okul öncesi eğitime erişim sağlaması hedeflenirken Türkiye'de okul öncesi eğitime erişimin artırılması yönünde önemli adımlar atılmaktadır. Zorunlu okul öncesi eğitim 2023 Eğitim Vizyonu (MEB, 2019) belgesinde hedef olarak belirtilmiş ancak 2024 yılında halen zorunlu eğitim kapsamında olmamasına rağmen 2023-2024 eğitim öğretim yılında 5 yaşındaki çocukların okul öncesi eğitimde okullaşma oranı kız öğrenciler için %83,99, erkek öğrenciler için %84,52 olarak gerçekleşmiş ve toplamda %84,26'ya ulaşmıştır (MEB, 2024a). Bu oran, okul öncesi eğitime erişimin artırılması için yapılan çalışmaların sonuç verdiğini göstermektedir. Okul öncesi eğitim 5 yaş için isteğe bağlı bir kademe olmasına karşın bir sonraki eğitim öğretim yılında ilkokula başlayacak olan her çocuk, yerleşim yeri adresinin yakınındaki bir okul öncesi eğitim kurumunun aday kayıt sistemine düşmektedir (MEB, 2023). Türkiye'nin okul öncesi eğitime verdiği önem ve buna yönelik yapılanlar SKA 4.2 hedefiyle uyumluluk göstermektedir.

Hedef 4.3, 2030 yılına kadar kadın ve erkeklerin teknik ve mesleki eğitime eşit erişiminin sağlanmasını amaçlamaktadır. Türkiye, bu hedef doğrultusunda mesleki ve teknik eğitimi iyileştirmeye yönelik çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Özellikle meslek liseleri ve yükseköğretim kurumları ile sanayi sektörleri arasında iş birliği güçlendirmek için çalışmalar yapılmaktadır. 2024 yılında, "bölge okulları, ihtisas okulları, sektör içi ve sektöre entegre özellikli mesleki ve teknik ortaöğretim okullarının kurulması" için düzenlemeler yapılmış olup, bu adımlar teknik ve mesleki eğitime erişimi artırmayı ve öğrencilere sanayi ihtiyaçlarına yönelik beceriler kazandırmayı hedeflemektedir (MEB, 2024b).

Hedef 4.4 kapsamında teknik becerilere sahip genç ve yetişkinlerin sayısını artırılması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, Türkiye'de gençlerin istihdam edilebilirliğini artırmak için işgücü piyasasıyla uyumlu mesleki eğitim programları geliştirilmektedir. Mesleki eğitimin iyileştirilmesi ve teknik becerilerin kazandırılması, iş gücü piyasasının ihtiyaçlarına uygun nitelikli bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir. Bu çerçevede, mesleki veya teknik lise mezunu bireylerin istihdam oranı %60,7 olarak kaydedilmiştir (MEB, 2024c). Bu oran, mesleki eğitim

ile istihdam arasındaki uyumun sağlanmasında önemli bir göstergedir. İstihdam oranının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Hedef 4.5, eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını ve kırılgan grupların eğitime erişiminin artırılması ile ilgilidir. Türkiye'nin eğitim hedefleri kapsamında öğrencilere fırsat eşitliği sağlayarak dezavantajlı grupların eğitim fırsatlarına erişimini desteklemeye yönelik adımlar atmaktadır. Bunlardan biri olan toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik adımlar bu çabaların önemli bir parçasıdır. Bu kapsamda, Türkiye'de yükseköğretim mezunları arasında 25 yaş üzerindeki kadınların oranı %21,6, erkeklerin oranı ise %25,5 olarak kaydedilmiştir (TÜİK, 2022). Bu oranlara göre, hala kadınlar erkeklere göre dezavantajlı durumda olsalar da aradaki makas kademeli olarak kapanmaktadır.

Hedef 4.6, kişilerin okuryazarlık düzeyini ve matematiksel becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. 2023 verilerine göre, Türkiye'de 6 yaş üzeri bireylerin %97,6'sı okuryazar durumdadır (TÜİK, 2023). Bu oran zorunlu eğitimin toplumun çok büyük bir kesimine erişim sağlayarak temel yeterlilikleri geliştirmedeki etkisini ifade etmektedir.

Hedef 4.7, sürdürülebilir kalkınmayı destekleyen değerlerin eğitim yoluyla bireylere kazandırılmaya ilgilidir. Bu doğrultuda, Türkiye'de evrensel değerlerin eğitim programlarına yerleştirilmesi üzerinde durulmakta ve sürdürülebilirlik bilincinin artırılması hedeflenmektedir. Türkiye'de bu hedefle uyumlu olarak, üniversiteler sürdürülebilirlik standartlarını benimsemeye teşvik edilmektedir. Yeşil Kampüs Sıralaması'nda ilk 100'e giren Türk üniversitelerinin sayısı 4'tür (Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2023). Bu durum, Türkiye'nin yükseköğretim kurumlarında çevre dostu ve sürdürülebilir uygulamaların yaygınlaştığını göstermektedir. 2028 yılında bu sayının 8'e çıkması hedeflenmektedir. Ancak bu göstergeler 2024 yılı itibarıyla 239 üniversiteye sahip olan ülkemiz için üniversitelerimizin çevre dostu ve sürdürülebilir uygulamalara sahip olmaları için daha fazla desteğe ihtiyaç olduğunun işaretçisi olabilir.

Hedef 4.a, tüm çocuklar için güvenli, kapsayıcı ve şiddetten arındırılmış eğitim ortamları oluşturmayı amaçlamaktadır. Türkiye, bu hedef doğrultusunda özellikle özel gereksinimli öğrencilerin eğitime katılımını artırmak için düzenlemeler yapmaktadır. 2022 yılı verilerine göre, örgün eğitim kapsamında eğitime katılan özel gereksinimli öğrenci sayısının 472.686'ya ulaşması (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2023), kapsayıcılık ilkesinin hayata geçirilmesi adına atılan adımların bir göstergesidir.

Hedef 4.b, gelişmekte olan ülkelerde yükseköğrenim için burs imkanlarının artırılmasını ve bu yolla daha fazla öğrencinin yükseköğretime erişimini sağlamayı amaçlamaktadır. Türkiye'de yükseköğretimde fırsat eşitliğini artırmak amacıyla burs ve öğrenim kredisi desteği sağlanmaktadır. 2024 verilerine göre, 4.153.981 örgün üniversite öğrencisinin 1.482.278'i burs veya öğrenim kredisi almaktadır (MEB, 2024a). Yıllar içinde burs ve öğrenim kredilerinden yararlanabilen öğrenci sayıları artış göstermektedir ancak yine de öğrencilere sunulan finansal desteğin toplam yükseköğretim öğrenci sayısına göre hedeflenen noktada olmadığı söylenebilir.

Hedef 4.c, öğretmen eğitimi alanında uluslararası iş birliğini artırarak öğretmenlerin mesleki gelişimlerini ve niteliklerini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Türkiye'de öğretmenlerin mesleki gelişimini desteklemek ve öğretmenlik mesleğinin statüsünü yükseltmek için bazı düzenlemeler yapılmaktadır. 2024 yılında yürürlüğe giren Öğretmenlik Mesleği Kanunu ve bu kapsamda kurulacak olan Milli Eğitim Akademileri ile öğretmenlerin mesleki eğitim ve gelişim süreçlerine yeniden yapılandırılmaktadır. Bu düzenleme öğretmenlerin mesleki yeterliliklerini artırmayı hedeflemekte ve SKA Hedef 4.c ile uyumlu olarak öğretmenlik mesleğinin niteliğinin yükseltilmesine hizmet etmektedir.

Sonuç olarak, SKA 4'ün eğitimle ilgili alt hedeflerinin 12. Kalkınma Planı'ndaki eğitim politikalarıyla genel olarak uyum içinde olduğu söylenebilir. Bu iki politika çerçevesinin,

özellikle eğitimin kapsayıcı olması, erişilebilirlik ve kalite noktalarında örtüşen amaçlar taşıdığı görülmektedir. Bununla birlikte 12. Kalkınma Planı, Türkiye'nin özel koşulları göz önünde bulundurularak -örneğin Türkiye'de okul öncesi eğitimin zorunlu hale getirilme hedefi veya ikili eğitimin sonlandırılması hedefi gibi- daha özel hedefler ve stratejileri de içermektedir. Tüm bu bilgilerin ışığında Türkiye'nin 12. Kalkınma Planı'nın, SKA 4 ile uyumlu olmakla beraber ülkenin sosyo-ekonomik yapısına uygun ve ihtiyaç duyulan politika ve hedefleri de içerdiği söylenebilir. Türkiye, SKA 4'ün genel hedeflerine uyum sağlarken, ülkenin kendi ihtiyaçlarına göre uyarlanmış politikalar ve tedbirlerle kendi nitelikli eğitim sistemini oluşturmaya ve geliştirmeye çalışmaktadır.

Kaynakça

- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2023). *Engelli ve yaşlı istatistik bülteni*. https://aile.gov.tr/media/135432/eyhgm_istatistik_bulteni_nisan_23.pdf
- Bergman, M. M. (2015). Linking business and society beyond corporate responsibility: Culture, social development, and corporate sustainability. *Journal of International Business Ethics*, 8(2), 3-8.
- Bolayır, S. ve Eroğlu, İ. (2024). Türkiye'de sürdürülebilir kalkınma. *Sakarya İktisat Dergisi*, 13(1), 1-22.
- Eşkinat, R. (2016). Binyıl kalkınma hedeflerinden sürdürülebilir kalkınma hedeflerine. *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(3), 267-282.
- Kaynak, N. E., Altan, A. E., Abbak, Y., Alp, Z. A., Yavuz, E. ve Toprak, E. (2023). Sürdürülebilir kalkınma açısından nitelikli eğitime teorik bir bakış. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(34), 592-609.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2019). *2023 Eğitim Vizyonu*. https://www.gmka.gov.tr/dokumanlar/yayinlar/2023_E%C4%9Fitim%20Vizyonu.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2023). *Millî eğitim bakanlığı okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumları yönetmeliği* (10/7/2019 tarihli ve 30827 sayılı Resmî Gazete).
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2024a). *Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2023-2024*. ISBN : 978-975-11-8258-6.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2024b). *Mesleki ve Teknik Eğitim Politika Belgesi*. https://mtegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_09/18170207_16_09_2024_mtgmpolitikabelgesi.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2024c). *Stratejik Planı*. <https://sgb.meb.gov.tr/yayinlarimiz/yayin/112>
- OECD (2018). *The future of education and skills 2030*. Organisation for Economic Co-operation and Development.
- Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2018). *On birinci kalkınma planı (2019-2023)*. Strateji ve Bütçe Başkanlığı. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/On_Birinci_Kalkinma_Planı-2019-2023.pdf
- Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2019a). *Sürdürülebilir kalkınma amaçları: Türkiye 2. ulusal gözden geçirme raporu*. Strateji ve Bütçe Başkanlığı. ISBN: 978-605-7751-12-6.
- Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2019b). *Sürdürülebilir kalkınma amaçları değerlendirme raporu*. Strateji ve Bütçe Başkanlığı. ISBN: 978-605-7751-13-3

- Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). *On ikinci kalkınma planı (2024-2028)*. Strateji ve Bütçe Başkanlığı. <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani-2024-2028-11122023.pdf>
- Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete. (2024, 18 Ekim). *Öğretmenlik Mesleği Kanunu* (Kanun No. 7528). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/10/20241018-1.htm>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2022). *Ulusal Eğitim İstatistikleri Veri Tabanı*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=National-Education-Statistics-2022-49756>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2023). *Ulusal Eğitim İstatistikleri Veri Tabanı*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ulusal-Egitim-Istatistikleri-2023-53444>
- UNDP (2020). Sustainable Development Goals Report 2020. <https://unstats.un.org/sdgs/report/2020/>
- UNESCO (2020). Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and education: All means all. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. <https://gem-report-2020.unesco.org/>
- United Nations. (2014). *The millennium development goals report*. United Nations. [United Nations. https://www.un.org/millenniumgoals/2014%20MDG%20report/MDG%202014%20English%20web.pdf](https://www.un.org/millenniumgoals/2014%20MDG%20report/MDG%202014%20English%20web.pdf)
- United Nations. (2015). *Global Sustainable Development Report*. UNDESA. <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/1870GSDR%202015%20Briefs.pdf>
- United Nations. (2022). *Department of economic and social affairs sustainable development*. United Nations. <https://sdgs.un.org/goals>
- United Nations. (2023). *The sustainable development goals report 2023: Special edition*. United Nations. <https://unstats.un.org/sdgs/report/2023/>

Extended Abstract

Introduction

The United Nations (UN) first launched the United Nations Development Program (UNDP) in 1965 to establish a global development network (United Nations, 2022). In accordance with the program, the “Millennium Development Goals”, which have eight sub-goals to be achieved in the period between 2000 and 2015, were defined. In 2015, the “Sustainable Development Goals (SDGs)” covering a 15-year period between 2015 and 2030 have been agreed upon (United Nations, 2015). 17 objectives to be achieved and 169 indicators to monitor this process (Eşkinat, 2016). The main principle of the 2030 Sustainable Development Goals is “no one left behind”. The concept of sustainable development has become an important goal for countries with the joint work of international organizations and has started to be used as a reference point in determining management policies (Kaynak et al., 2023). It can be assumed that the 4th of the 17 goals, “Quality Education”, plays a fundamental role in the realization of the other goals. This is because sustainable development can only be achieved through an education system that ensures that individuals have a sense of social and environmental responsibility. Changes in the quality of education also facilitate the achievement of other goals and provide long-lasting improvements by raising the level of knowledge and skills of societies (UNESCO, 2020).

SDG 4: Quality Education

Education has a key role in the fulfillment of many Sustainable Development Goals. The fourth SDG, “Quality Education”, aims to “ensure inclusive and quality education for all and promote lifelong learning”. The main objective of quality education is to maximize the welfare of both the individual and the society by giving personality to the individual.

Education in Twelfth Development Plan

Turkey has been integrating the concept of sustainable development into its Development Plans, the highest-level policy framework since the UN Conference on Environment and Development in Rio in 1992 (Presidency of Strategy and Budget, 2019b). In 12th Development Plan, the targets for Turkey's education policy between 2024 and 2028 are included under the title “Qualified Human, Strong Family, Healthy Society” (Presidency of Strategy and Budget, 2023). Turkey's 12th Development Plan defines three main goals for education (Presidency of Strategy and Budget, 2023). Policies and measures to achieve the main goals are listed in 32 main items and 84 sub-items.

Discussion and Conclusion

As a result of the examinations made, it is seen that the education goals in the 12th Development Plan have reflections towards achieving the SDGs. The education system in Turkey has been free and compulsory for 12 years in public schools since the 2012-2013 academic year. This is in line with SDG Target 4.1 on free, equity and quality primary and secondary education for girls and boys. In accordance with Target 4.2, which aims to ensure that all girls and boys have access to pre-primary education by 2030, Turkey is taking important steps to increase access to pre-primary education. Even though preschool is not within the scope of compulsory education, the preschool enrollment rate for 5-year-olds in the 2023-2024 academic year was 83.99% for girls and 84.52% for boys, reaching 84.26% in total (MoNE, 2024a). This rate indicates that efforts to increase access to preschool education have been fruitful. Target 4.3 aims to ensure equal access to technical and vocational education and training for women and men by 2030. In accordance with this objective, Turkey is carrying out various efforts to improve vocational and technical education. In particular, efforts are being made to strengthen cooperation between vocational high schools and higher education institutions and industrial sectors. Target 4.4 aims to increase the number of youth and adults with technical skills. Accordingly, vocational training programs in line with the labor market are being developed to increase the employability of young people in Turkey. Improving vocational education and technical skills aims to raise qualified individuals in line with the needs of the labor market. In this framework, the employment rate of vocational or technical high school graduates was recorded as 60.7% (MoNE, 2024c). Target 4.5 is related to ensuring gender equality in education and increasing access to education for vulnerable groups. Within the scope of Turkey's education goals, Turkey takes steps to support access to education opportunities for disadvantaged groups by ensuring equal opportunities for students. Steps to ensure gender equality are an important part of these efforts. In this context, the proportion of women over the age of 25 among higher education graduates in Turkey is 21.6%, while the proportion of men is 25.5% (TurkStat, 2022). Target 4.6 aims to improve people's literacy and numeracy skills. According to 2023 data, 97.6% of individuals over the age of 6 are literate in Turkey (TÜİK, 2023). Target 4.7 is related to the inculcation of values that support sustainable development through education. Accordingly, Turkey focuses on embedding universal values in education programs and aims to raise awareness on sustainability. In line with this goal, universities in Turkey are encouraged to adopt sustainability standards. The number of Turkish universities in the top 100 of the Green Campus Ranking is 4 (Presidency of Strategy and Budget, 2023). Target 4.a aims to create safe, inclusive and violence-free educational environments for all children. In line with this goal, Turkey is making adjustments to increase the participation of students with special needs in education. Target 4.b aims to increase the availability of scholarships for higher education in developing

countries, thereby enabling more students to access higher education. In Turkey, scholarships and student loans are provided to increase equal opportunities in higher education. The number of students benefiting from scholarships and student loans has increased over the years, but it can still be said that the financial support offered to students is not at the targeted level in relation to the total number of higher education students. Target 4.c aims to strengthen the professional development and qualifications of teachers by increasing international cooperation in the field of teacher education. In Turkey, some arrangements are being made to support the professional development of teachers and to improve the status of the teaching profession. With the 2024 Law on the Teaching Profession and the National Education Academies to be established within this scope, the professional training and development processes of teachers are being restructured.

In conclusion, it can be said that the education-related sub-targets of SDG 4 are generally in line with the education policies in the 12th Development Plan. These two policy frameworks have compatible objectives, especially in terms of inclusiveness, accessibility and quality of education.